

Προσχεδιασμένος προφορικός λόγος – Ομιλία

A. Ορισμός

- Η **ομιλία** είναι προφορικός λόγος που εκφωνείται με αφορμή συγκεκριμένη περίσταση και με αντικείμενο ευρείας θεματολογίας (πολιτικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, επιστημονικό, θρησκευτικό κλπ). Μία ομιλία μπορεί να απευθύνεται: **α.** σε εθνικό, διεθνές, κρατικό, διακρατικό ή άλλο συλλογικό όργανο, **β.** σε κοινωνικό ακροατήριο. *Είδη ομιλίας* είναι και τα ακόλουθα:

- **Εισήγηση:** πρόκειται για ομιλία που εκφωνείται σε συλλογικό όργανο, η οποία περιλαμβάνει είτε προτάσεις πάνω σε συγκεκριμένο θέμα είτε ανακοινώσεις σχετικά με συγκεκριμένο ζήτημα. Μια εισήγηση μπορεί να απευθύνεται σε όλα τα είδη ακροατηρίων που προαναφέρθηκαν για την ομιλία.
- **Διάλεξη:** πρόκειται για λόγο που εκφωνείται ενώπιον εξειδικευμένου ακροατηρίου [...] με σκοπό την πραγμάτευση ενός εξειδικευμένου (συνήθως επιστημονικού) θέματος. Η διάλεξη μπορεί να απευθύνεται μόνο σε ορισμένα είδη κοινωνικών ακροατηρίων.

B. Δομή

- Η τυπική δομή του προσχεδιασμένου προφορικού λόγου έχει ως εξής:

1. **Προσφώνηση:** εισαγωγικός χαιρετισμός.
2. **Πρόλογος – Εισαγωγή:** παρουσίαση του θέματος
3. **Κύριο μέρος:**
 - Αφήγηση: Αναδρομή στο παρελθόν.
 - Βεβαίωση: Αποδεικτικό υλικό.
 - Ανασκευή: Απόκρουση των αντίπαλων επιχειρημάτων.
4. **Επίλογος:** περιεκτική ανακεφαλαίωση
5. **Επιφώνηση:** καταληκτικός χαιρετισμός

1. Προσφώνηση: εξαρτάται άμεσα από την ιδιότητα του δέκτη και τις επιδιώξεις του πομπού και τοποθετείται στο πάνω αριστερό μέρος του κειμένου. Πρόκειται για τον εισαγωγικό χαιρετισμό που απευθύνει ένας ομιλητής στο ακροατήριό του. Η προσφώνηση επιβάλλεται να είναι κλιμακωτή, δηλαδή ο πομπός απευθύνεται στο ακροατήριό του ξεκινώντας από τους πιο υψηλά ιστάμενους και προχωρώντας προς τους απλούς δέκτες, π.χ. Παναγιότατε, Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας, Έντιμε κύριε Υπουργέ, Αξιότιμε κύριε Διευθυντή, Κυρίες και κύριοι, κ.τ.λ.

2. Πρόλογος: Ο ομιλητής παρουσιάζει επιγραμματικά το θέμα, τη σκοπιά από την οποία θα το αντιμετωπίσει και ταυτόχρονα επιδιώκει να κερδίσει το ενδιαφέρον του ακροατηρίου.

3. Κύριο μέρος: ο ομιλητής έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει ανάλογα με το θέμα:

- Αφήγηση: πληροφορίες σχετικές με την ιστορική διαδρομή του θέματος ή αναδρομή στο παρελθόν.
- Βεβαίωση: αποδεικτικό και τεκμηριωτικό υλικό υπέρ της υποστηριζόμενης θέσης. Παρατίθενται επιχειρήματα με παρουσίαση στοιχείων, δεδομένων, μαρτυριών, απόψεων ειδικών, έτσι που να καλύπτεται σφαιρικά το θέμα και να αναδεικνύεται η ορθότητα των θέσεων του πομπού.
- Ανασκευή: εκ του αντιθέτου απόδειξη. Παρουσιάζεται η άλλη άποψη και αντικρούεται, γεγονός που ισχυροποιεί τη θέση του ομιλητή. Προβάλλονται οι κίνδυνοι που τυχόν θα προκύψουν από την επικράτηση του αντιθέτου.

4. Επίλογος: Σύντομη ανακεφαλαίωση, ευχή, προτροπή, επιβεβαίωση των επιχειρημάτων που χρησιμοποιήθηκαν για την υποστήριξη της θέσης.

5. Επιφώνηση: Τυποποιημένη φράση που τοποθετείται πάντοτε ανεξάρτητα από το κείμενο στο κάτω δεξιό μέρος της γραπτής διατύπωσής του, με την οποία ο πομπός εκφράζει τις ευχαριστίες προς τις / τους δέκτες.

Γ. Ύφος - Λεξιλόγιο

- Αξίζει να προσεχθούν τα ακόλουθα:

- Ο πομπός επιβάλλεται να χρησιμοποιεί ύφος που να ταιριάζει στην επικοινωνιακή περίσταση (επίσημο, οικείο, λογοτεχνικό, επιστημονικό κλπ.).
- Χρησιμοποιείται το δεύτερο πρόσωπο πληθυντικού και, όταν θεωρείται σκόπιμο, χρησιμοποιείται και το πρώτο πληθυντικού για ποικιλία ύφους.
- Ακολουθούνται όλες οι οδηγίες που ισχύουν για κάθε μορφή γραπτού επικοινωνιακού λόγου (π.χ. καθαρό γράψιμο, ευανάγνωστα γράμματα, παραγραφοποίηση, κλπ.).

Υποδείγματα προσφωνήσεων σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο

Οικείο – φιλικό ύφος	Ημιεπίσημο ύφος	Επίσημο – τυπικό ύφος
<ul style="list-style-type: none"> • Αγαπημένοι φίλοι • Αγαπημένοι συμμαθητές • Αγαπημένοι συμπολίτες • Αγαπημένοι συνέλληνες • Φίλες και φίλοι • Φίλοι ακροατές • Φίλοι συμμαθητές • Φίλοι συμπατριώτες • Σύντροφοι 	<ul style="list-style-type: none"> • Αγαπητοί φίλοι • Αγαπητοί σύνεδροι • Αγαπητά μέλη • Αγαπητοί συμπολίτες • Αγαπητοί σύνοικοι • Αγαπητοί δημότες • Αγαπητοί πατριώτες • Αγαπητοί συνάδελφοι • Αγαπητοί ακροατές 	<ul style="list-style-type: none"> • Κυρίες και κύριοι • Σεβαστοί σύνεδροι • Σεβαστά μέλη • Σεβαστοί καθηγητές • Εκλεκτοί σύνεδροι • Εκλεκτά μέλη • Αξιότιμοι σύνεδροι • Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι • Σεβασμιότητα • Παναγιότητα

Υποδείγματα εκφράσεων για το κύριο μέρος σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο

Οικείο – φιλικό ύφος	Επίσημο – τυπικό ύφος
<ul style="list-style-type: none"> • Σκέψου ... • Αναλογίσου ... • Ας θυμηθείς όλα αυτά ... • Είναι αδιανόητο να ... • Δε θα μπορούσα να παραλείψω ... • Χωρίς να είμαι υπερβολικός ... • Ασφαλώς μπορούσα ... • Ενισχύοντας την άποψή μου ... 	<ul style="list-style-type: none"> • Ευθύνη και χρέος όλων μας ... • Ας επιστρατεύσουμε τα δικά μας ... • Υπογραμμίστε εκλεκτοί σύνεδροι ... • Ο προβληματισμός σας είναι η αφετηρία της δικής μας δυναμικής ... • Αναφέρομαι στους προβληματισμούς που όλοι μας έχουμε ... • Εσείς οι πολιτικοί ηγέτες έχετε αναλάβει ...

Υποδείγματα επιφωνήσεων σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο

Οικείο – φιλικό ύφος	Ημιεπίσημο ύφος	Επίσημο – τυπικό ύφος
<ul style="list-style-type: none"> • Ευχαριστώ. • Ευχαριστώ πολύ. • Σας ευχαριστώ. • Σας ευχαριστώ πολύ. • Σας ευχαριστώ και σας εύχομαι, ότι καλύτερο. • Σας χαιρετώ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Σας ευχαριστώ για την αμέριστη προσοχή σας. • Σας ευχαριστώ για το θερμό ενδιαφέρον σας. • Σας ευχαριστώ θερμά. • Σας ευχαριστώ εκ βάθους καρδιάς. 	<ul style="list-style-type: none"> • Σας ευχαριστώ για την προσοχή που επιδείξατε. • Σας ευχαριστώ για το ενδιαφέρον που επιδείξατε. • Σας ευχαριστώ προκαταβολικά για την ανταπόκρισή σας.